

22052952

**CLASSICAL GREEK
HIGHER LEVEL
PAPER 2**

Tuesday 24 May 2005 (morning)

2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: answer the questions on three of the passages. The three passages should be selected from two prescribed topics only.
- Section B: answer one question.

SECTION A

[30 marks]

Answer the questions on **three** of the passages. The three passages should be selected from **two** prescribed topics only.

1. The Homeric epic:

(a) Homer *Odyssey* 21.221-41

Ὡς εἰπὼν ῥά κεα μεγάλης ἀποέργαθεν οὐλῆς.
 τὼ δ' ἐπεὶ εἰσιδέτην εὖ τ' ἐφράσσαντο ἕκαστα,
 κλαῖον ἄρ' ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφροσι χεῖρε βαλόντε,
 καὶ κύνεον ἀγαπαζόμενοι κεφαλὴν τε καὶ ὤμους.
 ὧς δ' αὐτῶς Ὀδυσσεὺς κεφαλὰς καὶ χεῖρας ἔκυσσε. 225
 καὶ νύ κ' ὄδυρομένοισιν ἔδν φάος ἠελίοιο,
 εἰ μὴ Ὀδυσσεὺς αὐτὸς ἐρύκακε φώνησέν τε·
 “παύεσθον κλαυθμοῖο γόοιό τε, μὴ τις ἴδηται
 ἐξελθὼν μεγάροιο, ἀτὰρ εἴπησι καὶ εἴσω.
 ἀλλὰ προμνηστῖνοι ἐσέλθετε, μηδ' ἅμα πάντες, 230
 πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὕμμες· ἀτὰρ τόδε σῆμα τετύχθω·
 ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι μνηστῆρες ἀγανοί,
 οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βίον ἠδὲ φαρέτρην·
 ἀλλὰ σύ, δι' Εὐμαιο, φέρων ἀνὰ δώματα τόξον
 ἐν χεῖρεσσιν ἐμοὶ θέμεναι, εἰπεῖν τε γυναιξὶ 235
 κληῖσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας,
 ἣν δέ τις ἢ στοναχῆς ἢ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
 ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μὴ τι θύραζε
 προβλώσκειν; ἀλλ' αὐτοῦ ἀκῆν ἔμεναι παρὰ ἔργω.
 σοὶ δέ, Φιλοίτιε δῖε, θύρας ἐπιτέλλομαι αὐλῆς 240
 κληῖσαι κληῖδι, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἰῆλαι.”

- (i) Name **one** of the men to whom Odysseus has been speaking. What do they see in line 221 and what is its significance? [2 marks]
- (ii) Translate *καὶ νύ κ' . . φώνησέν τε·* (lines 226-7). [2 marks]
- (iii) Scan lines 230-1 *ἀλλὰ προμνηστῖνοι . . σῆμα τετύχθω·*. [2 marks]
- (iv) What **two** problems does Odysseus anticipate in lines 232-41 (*ἄλλοι μὲν γὰρ . . δεσμὸν ἰῆλαι*)? How does he plan to overcome them? [4 marks]

(b) Homer *Odyssey* 22.170-93

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 170
 “ ἦ τοι ἐγὼ καὶ Τηλέμαχος μνηστῆρας ἀγαυοὺς
 σχήσομεν ἔντοσθεν μεγάρων, μάλα περ μεμαῶτας·
 σφῶϊ δ' ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθευ
 ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας δ' ἐκδῆσαι ὄπισθε,
 σειρῆν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε 175
 κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι πελάσαι τε δοκοῖσιν,
 ὥς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν χαλέπ' ἄλγεα πάσχη.”
 ἄΩς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἦδ' ἐπίθοντο,
 βᾶν δ' ἴμεν ἐς θάλαμον, λαθέτην δέ μιν ἔνδον ἔοντα.
 ἦ τοι ὁ μὲν θαλάμοιο μυχὸν κάτα τεύχε' ἐρεύνα, 180
 τὼ δ' ἔσταν ἐκάτερθε παρὰ σταθμοῖσι μένοιτε,
 εὖθ' ὑπὲρ οὐδὸν ἔβαινε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
 τῇ ἐτέρῃ μὲν χειρὶ φέρων καλὴν τρυφάλειαν,
 τῇ δ' ἐτέρῃ σάκος εὐρὸν γέρον, πεπαλαγμένου ἄζη,
 Λαέρτew ἦρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκε· 185
 δὴ τότε γ' ἦδη κείτο, ραφαὶ δ' ἐλέλυτο ἱμάντων·
 τὼ δ' ἄρ' ἐπαΐξανθ' ἐλέτην, ἔρυσάν τε μιν εἴσω
 κουρίξ, ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον ἀχνύμενον κῆρ,
 σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον θυμαλγείῃ δεσμῶ
 εὖ μάλ' ἀποστρέψαντε διαμπερές, ὡς ἐκέλευσεν 190
 υἱὸς Λαέρταο, πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
 σειρῆν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντε
 κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἔρυσαν πέλασάν τε δοκοῖσι.

- (i) According to lines 171-7 (“ ἦ τοι ἐγὼ . . . ἄλγεα πάσχη.”), who would be fought by Odysseus and Telemachus, and who would be arrested by the swineherd and the oxherd. [2 marks]
- (ii) What characteristic feature of Homeric epic is exemplified by lines 175-6 (σειρῆν δὲ . . . πελάσαι τε δοκοῖσιν) and 192-3 (σειρῆν δὲ . . . πέλασάν τε δοκοῖσι)? Against whom is its savagery directed, and why? [3 marks]
- (iii) Scan lines 178-9 (ἄΩς ἔφαθ' . . . ἔοντα). [2 marks]
- (iv) Explain the pathos of lines 184-6 (τῇ δ' ἐτέρῃ . . . ἱμάντων). What, in your opinion, is its probable effect upon the hearer or reader? [3 marks]

2. Greek Tragedy:

(a) Euripides *Medea* 338-56

Μη. φευξοῦμεθ'· οὐ τοῦθ' ἰκέτευσα σοῦ τυχεῖν.
 Κρ. τί δαὶ βιάζῃ κοῦκ ἀπαλλάσσει χερός;
 Μη. μίαν με μείναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν 340
 καὶ ξυπερᾶναι φροντίδ' ἧ φευξοῦμεθα,
 παισίν τ' ἀφορμῆν τοῖς ἐμοῖς, ἐπεὶ πατήρ
 οὐδὲν προτιμᾷ μηχανήσασθαι τέκνοισ.
 οἴκτιρε δ' αὐτούς· καὶ σύ τοι παίδων πατήρ
 πέφυκας· εἰκὸς δ' ἐστὶν εὐνοϊάν σ' ἔχειν. 345
 τοῦμοῦ γὰρ οὐ μοι φροντίς, εἰ φευξοῦμεθα,
 κείνους δὲ κλαίω συμφορᾷ κεχρημένους.
 Κρ. ἦκιστα τοῦμόν λήμ' ἔφυ τυραννικόν,
 αἰδοῦμενος δὲ πολλὰ δὴ διέφθορα· 350
 καὶ νῦν ὀρώ μὲν ἐξαμαρτάνων, γύναι,
 ὄμως δὲ τεύξῃ τοῦδε· προυννέπω δέ σοι,
 εἴ σ' ἡ' πιούσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ
 καὶ παῖδας ἐντὸς τῆσδε τερμόνων χθονός,
 θανῆ· λέλεκται μῦθος ἀψευδῆς ὄδε.
 νῦν δ', εἰ μένειω δεῖ, μίμν' ἐφ' ἡμέραν μίαν· 355
 οὐ γάρ τι δράσεις δεινὸν ὦν φόβος μ' ἔχει.

- (i) What was Medea pleading for immediately before this passage? What does she ask for now? [2 marks]
- (ii) Scan lines 340-1 (μίαν με μείναι . . . φευξοῦμεθα). [2 marks]
- (iii) Translate οἴκτιρε δ' αὐτούς . . . σ' ἔχειν (lines 344-5). [2 marks]
- (iv) Choose **two** passages from the extract which might persuade an audience to sympathize with Medea less and with Creon more, showing how they do so. [4 marks]

(b) Euripides *Medea* 609-26

- Ια. ὥς οὐ κρινοῦμαι τῶνδέ σοι τὰ πλείονα.
 ἀλλ', εἴ τι βούλη παισὶν ἢ σαντῆς φυγῆ 610
 προσωφέλημα χρημάτων ἐμῶν λαβεῖν,
 λέγ'. ὥς ἔτοιμος ἀφθόνῳ δοῦναι χερὶ
 ξένοις τε πέμπειν σύμβολ', οἷ δράσουσί σ' εἶ.
 καὶ ταῦτα μὴ θέλουσα μωρανεῖς, γύναι·
 λήξασα δ' ὀργῆς κερδανεῖς ἀμείνονα. 615
- Μη. οὔτ' ἂν ξένοισι τοῖσι σοῖς χρησαίμεθ' ἄν,
 οὔτ' ἂν τι δεξαίμεσθα, μηδ' ἡμῖν δίδου·
 κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιμ οὐκ ἔχει.
- Ια. ἀλλ' οὔν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτύρομαι,
 ὥς πάνθ' ὑπουργεῖν σοὶ τε καὶ τέκνοις θέλω· 620
 σοὶ δ' οὐκ ἀρέσκει τὰγάθ', ἀλλ' αὐθαδίᾳ
 φίλους ἀπωθῆ· τοιγὰρ ἀλγυνῆ πλέον.
- Μη. χῶρει· πόθῳ γὰρ τῆς νεοδμήτου κόρης
 αἰρήνῃ χρονίζων δωμάτων ἐξώπιος.
 νύμφευ'. ἴσως γάρ—σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται— 625
 γαμείς τοιοῦτον ὥστε σ' ἀρνείσθαι γάμον.

- (i) What was Jason's main argument in the passage leading up to this extract? [2 marks]
- (ii) Translate *καὶ ταῦτα . . . ἀμείνονα* (lines 614-5). [2 marks]
- (iii) Scan lines 619-20 (*ἀλλ' οὔν ἐγὼ . . . τέκνοις θέλω*). [2 marks]
- (iv) What **two** contrasting outcomes are Jason and Medea trying to achieve in this extract? Justify your answer with one quotation from each of them. [4 marks]

3. Aristophanes' Comedy:

(a) Aristophanes *Wasps* 650-67

χαλεπὸν μὲν καὶ δεινῆς γνώμης καὶ μείζονος ἢ ἔπι
 τρυγωδοῖς 650
 ἰάσασθαι νόσον ἀρχαίαν ἐν τῇ πόλει ἐντετοκυῖαν.
 ἀτάρ, ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη—
 παῦσαι καὶ μὴ πατέριζε.
 εἰ μὴ γάρ, ὅπως δουλεύω ἔγω, τουτὶ ταχέως με διδάξεις,
 οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχὶ τεθνήσει, κἄν χρῆ σπλάγχνων μ'
 ἀπέχεσθαι. 654
 ἀκρόασαί νυν, ὦ παπίδιον, χαλάσας ὀλίγον τὸ μέτωπον.
 καὶ πρῶτον μὲν λόγισαι φαύλως, μὴ ψήφοις ἀλλ' ἀπὸ
 χειρός, 656
 τὸν φόρον ἡμῖν ἀπὸ τῶν πόλεων συλλήβδην τὸν προσιόντα,
 κᾶξω τούτου τὰ τέλη χωρὶς καὶ τὰς πολλὰς ἑκατοστὰς,
 πρυτανεῖα, μέταλλ', ἀγοράς, λιμένας, μισθώσεις, δημιό-
 πρατα
 τούτων πλήρωμα τάλαντ' ἐγγυὺς δισχίλια γίγνεται ἡμῖν.
 ἀπὸ τούτου νυν κατάθες μισθὸν τοῖσι δικασταῖς ἐνιαυ-
 τοῦ, 661
 ἐξ χιλιάσιν—“κοῦπω πλείους ἐν τῇ χώρᾳ κατένασθαι”.
 γίγνεται ἡμῖν ἑκατὸν δῆπου καὶ πεντήκοντα τάλαντα.
 οὐδ' ἢ δεκάτη τῶν προσιόντων ἡμῖν ἄρ' ἐγίγνεθ' ὁ μισθός.
 μὰ Δί' οὐ μέντοι.
 καὶ ποῖ τρέπεται δὴ ἔπειτα τὰ χρήματα τᾶλλα; 665
 ἐς τούτους τοὺς “οὐχὶ προδώσω τὸν Ἀθηναίων κολοσυρτόν,
 ἀλλὰ μαχοῦμαι περὶ τοῦ πλήθους αἰί”.

- (i) *μείζονος ἢ ἔπι τρυγωδοῖς* (line 650). Explain the humour of this phrase. [2 marks]
- (ii) Translate *εἰ μὴ γάρ. . . ἀπέχεσθαι* (lines 653-4). [2 marks]
- (iii) Identify **four** of the taxes and sources of revenue listed in lines 658-9 (*κᾶξω τούτου. . . δημιόπρατα*), explaining the Greek term in each case. [4 marks]
- (iv) What point is Bdelycleon trying to make in this passage. [2 marks]

(b) Aristophanes *Wasps* 849-68

οἴμοι, διατρίβεις κάπολεῖς τριψημερῶν.
 ἐγὼ δ' ἀλοκίζειν ἐδεόμην τὸ χωρίον. 850
 ἰδοῦ.

κάλει νυν.

ταῦτα δῆ.

τίς οὐτοσί

ὁ πρῶτός ἐστιν;

ἐς κόρακας. ὡς ἄχθομαι,
 ὅτι ἡ πελαθόμην τοὺς καδίσκους ἐκφέρειν. 853
 οὗτος σύ, ποῖ θεῖς;

ἐπὶ καδίσκους.

μηδαμῶς·

ἐγὼ γὰρ εἶχον τοῦσδε τοὺς ἀρυστίχους. 855

κάλλιστα τοίνυν. πάντα γὰρ πάρεστι νῶν
 ὄσων δεόμεθα—πλήν γε δὴ τῆς κλεψύδρας.

ἦδὲ δὲ δὴ τίς ἐστιν; οὐχὶ κλεψύδρα;

εἶ γ' ἐκπορίζεις αὐτὰ κάπιχωρίως. 860

ἀλλ' ὡς τάχιστα πῦρ τις ἐξενεγκάτω
 καὶ μυρρίνας καὶ τὸν λιβανωτὸν ἔνδοθεν,
 ὅπως ἂν εὐξώμεσθα πρῶτα τοῖς θεοῖς.

καὶ μὴν ἡμεῖς

ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς καὶ ταῖς εὐχαῖς 865

φήμην ἀγαθὴν λέξομεν ὑμῖν,

ὅτι γενναίως ἐκ τοῦ πολέμου

καὶ τοῦ νείκους ξυνέβητον.

εὐφημία μὲν πρῶτα νῦν ὑπαρχέτω.

- (i) Describe the general context of this passage. [2 marks]
- (ii) Translate *κάλλιστα τοίνυν. . . κλεψύδρας* (lines 856-7). [2 marks]
- (iii) Scan lines 859-60 (*εἶ γ' ἐκπορίζεις. . . ἐξενεγκάτω*). [2 marks]
- (iv) Explain **two** examples of humour to be found in this passage? [4 marks]

4. Herodotus and the beginnings of history:

(a) Herodotus 1.26.2-27.2

ἔνθα δὴ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκεόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ἀνέθεσαν τὴν
 πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ἑξάψαντες ἐκ τοῦ νηοῦ σχοινίον ἐς τὸ
 τεῖχος. ἔστι δὲ μεταξὺ τῆς τε παλαιῆς πόλιος, ἣ τότε 15
 ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νηοῦ ἑπτὰ στάδιοι. πρῶτοισι μὲν δὴ
 τούτοισι ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος, μετὰ δὲ ἐν μέρει ἑκάστοισι
 Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοισι ἄλλας αἰτίας ἐπιφέρων,
 τῶν μὲν ἐδύνατο μέζονας παρευρίσκειν, μέζονα ἐπαιτιώ-
 μενος, τοῖσι δὲ αὐτῶν καὶ φαῦλα ἐπιφέρων. ὥς δὲ ἄρα οἱ 20
 ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνας κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγὴν,
 τὸ ἐνθεῦτεν ἐπενόεε νέας ποιησάμενος ἐπιχειρέειν τοῖσι
 νησιώτησι. ἑόντων δὲ οἱ πάντων ἐτοίμων ἐς τὴν ναυπη-
 γίην, οἱ μὲν Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον ἐς
 Σάρδις, οἱ δὲ Πιττακὸν τὸν Μυτιληναῖον, εἰρομένου Κροῖ- 25
 σου εἶ τι εἶη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε
 καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην.

- (i) How, according to Herodotus, did the Ephesians attempt to protect their city? Were they successful? [3 marks]
- (ii) Translate ὥς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ . . . νησιώτησι (lines 19-22). [2 marks]
- (iii) οἱ μὲν Βίαντα . . . Μυτιληναῖον (lines 23-4). What do these words suggest about Herodotus' method as an historian? [2 marks]
- (iv) εἰπόντα τάδε (line 25). What do Bias or Pittakos go on to say? How does the incident end? [3 marks]

(b) Herodotus 1.86.1-3

Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τε δὴ Σάρδις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον
 εζώγησαν, ἄρξαντα ἕτεα τεσσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσσερεσ-
 καίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε
 καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. λαβόντες δὲ αὐ-
 τὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. ὁ δὲ συννήσας πυρὴν 5
 μεγάλην ἀνεβίβασε ἐπ’ αὐτὴν τὸν Κροῖσόν τε ἐν πέδησι
 δεδεμένον καὶ δις ἑπτὰ Λυδῶν παρ’ αὐτὸν παῖδας, ἐν νόφ
 ἔχων εἴτε δὴ ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεω δὴ, εἴτε
 καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καὶ πυθόμενος τὸν Κροῖσον 10
 εἶναι θεοσεβέα τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν, βου-
 λόμενος εἰδέναι εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα
 κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὴ ποιέειν ταῦτα, τῷ δὲ Κροῖσῳ
 ἔστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἔοντι
 τοσοῦτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὡς οἱ εἶη σὺν θεῷ εἰρημένον,
 τὸ μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον. ὡς δὲ ἄρα μιν 15
 προσστήναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ
 πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρεῖς ὀνομάσαι ‘Σόλων’.

- (i) **κατὰ τὸ χρηστήριόν τε** (line 3). What had the oracle said? How was its fulfilment remarkable? [3 marks]
- (ii) **εἴτε δὴ ἀκροθίνια. . . κατακαυθῆναι** (lines 8-12). What **three** possible reasons does Herodotus’ give to explain Cyrus’ actions? [3 marks]
- (iii) Translate **ὡς δὲ ἄρα μιν. . . ὀνομάσαι ‘Σόλων’** (lines 15-17). [2 marks]
- (iv) What had Solon said and done to explain why Croesus was thinking of him now? [2 marks]

5. Socrates portrayed by Plato:

(a) Plato *Apology* 21e2-22b5

Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦα, αἰσθανόμενος μὲν
 λυπούμενος καὶ δεδιώς ὅτι ἀπηχθανόμην, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον
 ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι—ἰτέον
 οὖν, σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει, ἐπὶ ἅπαστας τοὺς τι
 5 δοκοῦντας εἰδέναί. καὶ νῆ τὸν κύνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι—
 δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀληθῆ λέγειν—ἢ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι
 τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου
 δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν,
 10 ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φαυλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες
 πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην
 ἐπιδείξει ὥσπερ πόνους τινας ποιοῦντος ἵνα μοι καὶ ἀν-
 ἐλεγκτος ἢ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικούς ἦα
 ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν τραγωδιῶν καὶ τοὺς τῶν
 15 διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ
 καταληψόμενος ἔμαντὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀνα-
 λαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα ἃ μοι ἐδόκει μάλιστα
 πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν,
 ἵν' ἅμα τι καὶ μαθήνομι παρ' αὐτῶν.

- (i) *λυπούμενος καὶ δεδιώς* (line 2). What are these **two** emotions? What has caused Socrates to be afflicted by them? [3 marks]
- (ii) *σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει* (line 4). What had the oracle claimed about Socrates? How did he attempt to test its truth? [2 marks]
- (iii) Translate *δεῖ δὴ ὑμῖν. . .μαντεία γένοιτο* (lines 10-12). [2 marks]
- (iv) *διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν* (line 17). What did Socrates hope to learn from reading the poets' works? What did he in fact learn? [3 marks]

(b) Plato *Apology* 36d4-37b1

τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτη
 δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρα παρακελεύσει; οὐκ
 ἔσθ' ὅτι μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως ὡς τὸν
 τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλλον ἢ
 εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ συνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπία- 5
 σιν· ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ
 εἶναι, καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ
 οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου
 τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν 10
 ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπαυθαδιζό-
 μενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον ἀλλὰ
 τοιούνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν
 ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον 15
 ἀλλήλοις διειλέγμεθα. ἐπεὶ, ὡς ἐγῶμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος,
 ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν
 μόνον κρίνειν ἀλλὰ πολλὰς, ἐπέισθητε ἄν·

- (i) **τί οὖν πρέπει** (line 1). In what context is Socrates asking this question? What is his reply? In what spirit is his answer likely to be received? [3 marks]
- (ii) **ἵππῳ ἢ συνωρίδι ἢ ζεύγει** (line 5). Explain what is referred to by any **two** of these terms. [2 marks]
- (iii) **ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς. . . δέομαι** (lines 6-7). For what **two** reasons does Socrates argue that he, rather than the others mentioned, should be rewarded? [2 marks]
- (iv) Translate **πέπεισμαι ἐγὼ ἐκὼν. . . διειλέγμεθα** (lines 13-15). Why does Socrates mention **ὀλίγον χρόνον**? [3 marks]

SECTION B

[10 marks]

Answer **one** question from this section.

6. Take one incident from the *Iliad* and another from the *Odyssey* and explain in detail why each has made a powerful impression on you.
 7. ‘Women in Greek tragedies are rarely, if ever, stereotypes.’ Discuss this view in the light of any **two** of the tragedies you have studied.
 8. ‘A curious mixture of slapstick and social and political satire.’ Discuss this judgement in the light of **two** Aristophanic plays you have studied.
 9. ‘Herodotus’ account of Croesus’ life is designed more to preach morality than to record history.’ Do you agree? Justify your opinion.
 10. What, in your opinion, are the features of Socrates’ character that emerge from any **two** of the *Apology*, the *Euthyphro* and the *Phaedo* to guarantee his continuing fame?
-